

**"Ұлттық мұрағат қорының құжаттарын басып шығару қағидаларын бекіту туралы"
Қазақстан Республикасы Байланыс және ақпарат министрінің 2011 жылғы 16
қарашадағы № 349 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы**

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2016 жылғы 29 маусымдағы № 186 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылы 28 шілдеде № 14039 болып тіркелді

"Ұлттық архив қоры және архивтер туралы" 1998 жылғы 22 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Заңының 18-бабы 2-тармағының 2) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. "Ұлттық мұрағат қорының құжаттарын басып шығару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Байланыс және ақпарат министрінің 2011 жылғы 16 қарашадағы № 349 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7342 болып тіркелген, 2012 жылғы 20 қазандағы № 689-693 (27765) "Егемен Қазақстан" газетінде, 2012 жылғы 20 қазандағы № 362-363 (27181-27182) "Казахстанская правда" газетінде жарияланған) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

көрсетілген бұйрықтың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Ұлттық архив қорының құжаттарын басып шығару қағидаларын бекіту туралы";

көрсетілген бұйрықтың кіріспесі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Ұлттық архив қоры және архивтер туралы" 1998 жылғы 22 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Заңының 18-бабы 2-тармағының 2) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:"**;

көрсетілген бұйрықтың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"1. Қоса беріліп отырған Ұлттық архив қорының құжаттарын басып шығару қағидалары бекітілсін.";

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Ұлттық мұрағат қорының құжаттарын басып шығару қағидаларында:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Ұлттық архив қорының құжаттарын басып шығару қағидалары";

1 және 2-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді

:

"1. Осы Ұлттық архив қорының құжаттарын басып шығару қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Ұлттық архив қоры және архивтер туралы" Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 22 желтоқсандағы Заңының 18-бабының 2-тармағының 2) тармақшасына сәйкес дайындалды және Қазақстан Республикасы Ұлттық архив қорының құжаттарын басып шығару тәртібін анықтайды.

2. Қағидалар "Ұлттық архив қоры және архивтер туралы" 1998 жылғы 22 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Заңына сәйкес Ұлттық архив қорының құжаттарын (бұдан әрі – құжаттар) жинақтау (сатып алу), тұрақты сақтау және пайдалануды ұйымдастыру құқығы берілген мемлекеттік, арнаулы мемлекеттік архивтерде (бұдан әрі – архивтер) қолданылады.";

6-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"6. Ғылыми-көпшілік типтегі басылымдар тарихи білімдерді тарату және тарихи құжаттарды оқырман қауым арасында кеңінен тарату үшін арналған. Мұндай басылымдардың ғылыми-анықтамалық аппараты кіріспеден, ескертпелерден, көрсеткіштерден тұрады.";

8-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"8. Басылым түрлері жарияланған құжаттардың құрамымен анықталады. Басылымдар әр қор бойынша және тақырыптық болады. Әр қор бойынша басылымдар ғылыми мақсатта дайындалады. Құжаттардың тақырыптық басылымдары ғылыми, ғылыми-танымдық және басылымдардың оқулық түрлерімен ұсынылады.";

9-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"9. Әр қор бойынша басылымдар бір қордың (коллекцияның) немесе құрылымдық бөлімнің құжаттарын қамтиды. Басқа қорлардың және басқа қор құрушылардың құжаттары әр қор бойынша басылымдарға қордың құжаттары нашар сақталған немесе толық болмаған жағдайда енгізіледі.";

13-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"13. Құжаттарды басып шығару нысаны (материалдық конструкциясы және құрылымы) бойынша: корпус (жинақ), серия, жинақ, монобасылым (бір жазба ескерткіштің немесе деректің басылымы), альбом, буклет, плакат, сондай-ақ мерзімді және жалғасатын басылымдардағы, ғылыми-зерттеу немесе ғылыми-көпшілік еңбектердің қосымшаларындағы және олардың мәтіндеріндегі жарияланым болады.";

15-тармақтың бірінші және екінші бөліктері мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"15. Түпнұсқаны қайта басып шығарудың дәлме-дәлдігінің дәрежесі бойынша факсимилдігі аса жоғары дәрежедегі басылымдар ("шын мәнінде факсимилдік") және факсимилдігі жоғары және орта дәрежедегі басылым (басылымның "факсимилдік типі") болып ерекшеленеді.

Факсимилдігі аса жоғары дәрежедегі басылымның дәл мөлшерін, қағаздың және мұқабаның сыртқы түрі мен өзгешелігін, мәтіннің көзге көрінетін барлық ерекшелігін,

безендірілуін, уақыт пайдалану іздерін және тағы сол сияқтыларды қоса ең жоғарғы деңгейдегі ұқсастықпен түпнұсқа көшірмесін қайта басып шығарады. Ежелгі жазба ескерткіштерін факсимилдік басып шығару, сол қолжазбаның шрифтік (әріп теру) қайта басып шығарылған тұтас мәтінін сөздерге бөліп, сондай-ақ ғылыми-анықтамалық аппаратпен қоса беріледі.";

3-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"3 тарау. Жариялау үшін құжаттарды айқындау және іріктеу";

16-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"16. Құжаттарды айқындау алдында мынадай жұмыстар жүргізіледі.";

17 және 18-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"17. Құжаттарды айқындаудың деректеркөздері аясы басылымның тақырыбымен, типімен, түрімен және мақсатымен анықталады.

Жарияланған құжаттарды айқындау дереккөзі мемлекеттік органдардың (революцияға дейінгі, кеңестік кезеңдер және тәуелсіздік кезең) ресми басылымдары, қоғамдық ұйымдардың басылымдары, статистикалық басылымдар, мерзімді баспасөз (орталық, жергілікті, ведомстволық, көптиражды, шетелдік баспасөз), құжаттар жинақтары, мемуарлар, зерттеулер, техникалық әдебиеттер болып табылады.

Жарияланбаған құжаттар мемлекеттік, арнаулы мемлекеттік, ведомстволық және жеке архивтерде, музейлер мен кітапханалардың қолжазба жинақтарында, шетелдік мемлекеттік және жеке меншіктегі қоймалардан анықталады.

18. Әдебиеттерді зерделеу және дереккөздер аясын белгілеу негізінде басылымның жоспар жобасы жасалады. Деректі жарияланымның жоспар жобасы – құжаттар жинағында түсіндіруге жататын мәселелер мен оқиғалар кең түрде көрсетілетін құжат болып табылады; құжаттарды айқындау, іріктеу, мәтінді жеткізу және археографиялық рәсімдеу әдістемесінің ерекшеліктері белгіленеді; дереккөздерді жүйелеу тәсілі, дайындауға жоспарланған ғылыми-анықтамалық аппарат анықталады; жарияланым тақырыбы бойынша жұмыстардың (құжаттар жинағы, негізгі монографиялар, еңбектер және басқа баспа басылымдар, оның ішінде мерзімдік) библиографиясы немесе жинақта көтерілетін мәселелер бойынша құжаттар мен материалдар келтіріледі, мүмкіндігінше жарияланым тақырыбы бойынша қорлардың нөмірлері және атаулары көрсетілген архивтер және басқа дереккөздер қоймасының (музейлер, кітапханалар, жеке меншіктегі қоймалар) аясы айқындалады.

Жұмыс барысында жоспар жобасы түзетіледі және толықтырылады.

Іздестіруді жеңілдету және архивтерден құжаттарды айқындаудың сапасын арттыру мақсатында жоспар жобасына мерзімді баспасөз материалдары, жарияланған жұмыстар

(монографиялар, мақалалар), архивтік анықтамалықтар бойынша дайындалған оқиғалар хроникасын қоса беру қажет.

Құжаттық сериялар үшін серияның бағдарламасы мен құрылымы, оны дайындаудың ғылыми-әдістемелік принциптері және айқындаудың, іріктеудің, мәтінді жеткізудің және құжаттарды басып шығаруға археографиялық рәсімдеу ерекшеліктері, серияның жинақтарына ғылыми-анықтамалық аппараттың құрамы мен мазмұны баяндалатын арнайы әдістемелік ұсынымдар әзірленеді.

Жоспар жоба құжаттарды айқындау жөніндегі жұмыстар басталғанға дейін құрастырылып, басылымның редакциялық алқасымен бекітіледі.";

3-тараудың 2-параграфының тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"2 параграф. Құжаттарды айқындау";

21-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"21. Қарап шығуға белгіленген мерзімді басылымдарда жарияланымның тақырыбына қатысты және оның хронологиялық шеңберіне сәйкес құжаттар айқындалады. Мүмкіндігінше архивтерден құжаттардың түпнұсқаларын немесе олардың ресми жарияланымдарының мәтінін іздеу керек.";

22-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"22. Мерзімді баспасөз материалдарын толық және жан-жақты айқындауға тиісті хронологиялық кезеңдегі мерзімді баспасөздің және көп таралымдардың орталық, жергілікті, салалық органдарын дұрыс таңдаумен, олардың бағытын, міндетін, қатыстылығын анықтаумен қол жеткізіледі.

Басылымның тақырыбы мен мақсатына байланысты ақпараттық материалдар (жазбалар, сұхбаттар, репортаждар), аналитикалық материалдар (корреспонденциялар, шолулар, мақалалар, рецензиялар), көркем-публицистикалық материалдар (очерктер, суреттемелер, фельетондар, памфлеттер) айқындалады.

Қандай да бір оқиға, факті туралы мәліметтер айқындалған жағдайда, оқиға болған жерде шығатын мерзімді басылымды пайдалану керек.

Архивтерде, мүмкіндігінше мерзімді басылымдардың өз мәліметтерінің түпнұсқалары айқындалады.";

23, 24, 25, 26, 27, 28 және 29-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"23. Архивтік құжаттарды айқындау, архивтердің ғылыми-анықтамалық аппаратының жүйесімен танысудан және оларда әлі сипатталмаған жаңа түсімдер туралы мәліметтерді зерттеуден басталады. Қорлардың толықтырылу тарихы, қор құрушылардың іс жүргізу жүйесі, олардың құжаттарының сақталуы анықталады, негізгі және шектес қорлардың тізімдемелерін қарап шығу көзделеді.

Тізімдемелерді зерттеу және қарау үшін істерді іріктегенде, тақырыптарда істердің мазмұнының ашылу дәрежесі ескеріледі. Бұл мәселелерге тікелей қатысты істер ғана емес, сонымен бірге құжаттардың тақырыбы бойынша жақын істер таңдап алынады.

Айқындау кезінде бастамашылық, орындаушылық және қорытынды сипаттағы құжаттардың себеп-салдарлық байланысын ескеру керек.

Айқындауды құжаттары қызметін барынша толық сипаттайтын мекеменің негізгі құрылымдық бөлімдерінен бастау керек.

Құжаттарды іздеу үшін мәліметтерді орындау немесе танысу үшін басқа құрылымдық бөлімшелерге немесе мекемелерге берілгені туралы белгілер, кіріс және шығыс құжаттарды тіркеу журналдары, тіркеу-бақылау картотекалары, оның ішінде электрондық мәліметтер базасы пайдаланылады.

Құжаттың дербес мағынасы бар барлық мәтіндері айқындауға жатады. Бірінші кезекте қолтаңбалар және төлнұсқалар, содан кейін екінші даналар, тізімдер, куәландырылған және куәландырылмаған көшірмелер айқындалады.

24. Жеке тектік құжаттарды айқындау үшін мүмкіндігінше қызметі жарияланым тақырыбымен баяндалатын мәселелерге байланысты тұлғалардың тізімі құрастырылады. Архивтерде бұл тұлғалардың қорларының болуы-болмауы жеке тектік қордың ғылыми-анықтамалық аппаратының көмегімен анықталады. Қорларында жеке тектік құжаттар жинақталуы мүмкін тұлғалардың, мекемелер мен қоғамдық ұйымдардың аясы және оларды сақтау орындары анықталады.

Хаттарды айқындау кезінде жарияланған хаттардың авторының адресаттары мен корреспонденттерінің аясы және олардың қорларының орналасқан жері анықталады. Бұл үшін жарияланатын хаттардың авторларының туыстық, достық, іскерлік байланыстары, олардың тұратын орындары, жіберілген және жіберілмеген хаттардың мәтіндері түскен күнделіктер, жазу кітапшалары, естеліктер, корреспонденттерге жіберген жауап хаттары, мерзімді басылымдар зерттеледі, сонымен бірге корреспонденттердің және адресаттардың тектері анықталады. Әрі қарай іздестіру үшін жоғалған және табылмаған хаттардың тізімдері құрастырылады.

25. Зерттелетін құбылыстардың динамикасын көрсету үшін, статистикалық ақпараттарды айқындау, жарияланым қамтитын барлық хронологиялық кезең бойында жүргізіледі. Бірінші кезекте ресми жарияланымдардағы статистикалық дереккөздердің құжаттары және статистикалық ақпаратты пайдаланатын басылымдардағы құжаттар айқындалады.

Архивтерде жариялау кезінде салыстырмалы мәліметтер қолда болу мүмкіндігі ескеріліп статистикалық құжаттардың ақырғы мәтіндері айқындалады. Бұл үшін статистикалық құжаттармен танысу кезінде: статистикалық мәліметтерді зерттеу және әзірлеу әдістерінің; байқау сәтінің; байқау бірліктерінің; статистикалық тексеру аумағының; статистикалық тексеруді өткізу уақытының бірлігіне назар аударылады.

26. Картографиялық құжаттарды айқындау кезінде екі жағдай ерекшеленеді: карта – зерттеудің негізгі нысаны; карта – көмекші құжат.

Айқындау картографиялық құжаттарға (каталогтар, анықтамалар, графикалық және тақырыптық коллекциялардың сипаттамасы, қорлар), ғылыми-анықтамалық аппаратты зерттеуден басталады. Картографиялық құжаттарды айқындау оларды ұйымдастырудың түріне тәуелді болады: коллекцияларда тізімдеменің негізінде істердің барлық жиынтығы анықталады; қорларда, ғылыми-анықтамалық аппараттың ерекшелігіне байланысты, бастапқысында қарап шығу үшін істердің жиынтығы анықталады, содан кейін картографиялық құжаттардың өзі айқындалады.

27. Әскери құжаттарды айқындаған кезде әскери аппараттың барлық звеноларының қатаң дәйекті бағыну жүйесін ескеру қажет. Бір штабтың жетіспейтін құжаттары қор құрушыдан бір-екі саты жоғары немесе төмен тұратын штабтардың қорларында, сонымен бірге әскери іс-қимыл журналдарында, вахталық және радиотелеграфтық журналдарда, кіріс және шығыс құжаттар журналдарында, күндері және шығыс нөмірлері көрсетілген құжаттар немесе олардың баяндамалары келтірілген тарихи формулярларда айқындалады. Сонымен бірге өңірге және болған оқиғаның кезеңіне, әскери құжаттарды құрастырған кезде пайдаланылған картаның масштабына сәйкес келетін картографиялық дереккөздер айқындалады.

Тікелей сым арқылы сөйлесулердің жазбаларын айқындау кезінде, сөйлесуді қайта басып шығарғанда техникалық қателіктер болуына байланысты, сөйлескен екі жақтың қорларынан іздеу жүргізіледі. Бұл тәсіл байланыс құралдары арқылы жіберілген құжаттарға да қатысты.

28. Ғылыми-техникалық құжаттарды (бұдан әрі – ҒТҚ) айқындау, әртүрлі хронологиялық кезеңдерде құжаттардың құрамын нысандарды (бұйымдарды) әзірлеу сатылары бойынша есепке ала отырып, сондай-ақ басқару құжаттары мен техникалық әдебиеттер бойынша жүргізіледі. Қорытынды, жалпылама ақпараты бар құжаттарға ерекше көңіл аудару керек.

Жобалау құжаттарында бұл: бас жоспар, жобаға түсініктеме жазба, жобалауға техникалық шарттар, қасбеттің сызбалары, жобаның төлқұжаты;

конструкторлық құжаттарда: техникалық жобаға есептеулер және түсініктеме жазба, материалдарды дайындауға техникалық шарттар, жалпы көріністің сызбалары, материалдар үлгілерін сынау жөніндегі құжаттар;

ғылыми-зерттеу құжаттарында: аяқталған ғылыми-зерттеу, тәжірибе-конструкторлық, тәжірибе-технологиялық жұмыстар бойынша есептер, техника-экономикалық негіздемелер (баяндамалар);

технологиялық құжаттарда: маршруттық карталар, негізгі технологиялық процестің картасы.

29. Дыбыс-бейнелік құжаттарды айқындау іріктелген (деректі жинақтарда, монографияларда, мерзімді басылымдардағы жарияланымдарда) және толық (

тақырыбы бейнелеу тілінің және дыбыс публицистикасының, құралдарымен ашылатын басылымдарда) түрде болады.

Дыбыс-бейнелік құжаттарды айқындау, бірінші кезекте, арнаулы архивтерде, одан кейін дыбыс-бейнелік құжаттармен толықтырылатын және олар қорлар немесе коллекцияларының құрамында бар болатын жалпы бағдардағы архивтерде, және құжаттардың бұл түрлері жасалынатын мекемелерде, атап айтқанда бұқаралық ақпарат құралдары мекемелерінде жүзеге асырылады.

Мәтіндік ілеспе құжаттаманы айқындау және айқындаудың қосымша дереккөздерін анықтау үшін әртүрлі уақыттарда бұқаралық ақпарат құралдарына басшылық жасаған мекемелер мен ұйымдардың қорлары және ақпараттық-анықтамалық басылымдарға (фильмографиялық, дискографиялық, фильмдер мен грампластинкалардың каталогтары, радио және телехабарлардың жарияланған және жарияланбаған (диспетчерлік) бағдарламалары) зерттеледі.";

30-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"30. Әрбір айқындалған құжатқа тақырыптық немесе атаулы карточка жасалады. Сипаттау деректемелерінің құрамы Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10127 болып тіркелген Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2014 жылғы 22 желтоқсандағы № 145 бұйрығымен бекітілген Ұлттық мұрағат қорының құжаттарын, басқа мұрағаттық құжаттарды мемлекеттік және арнаулы мемлекеттік мұрағаттарда толықтыруы, сақтауы, есепке алуы және пайдалануы ережелерінің 373 және 376-тармақтарында баяндалған.

Құжаттарды айқындаған кезде, әсіресе басылым тақырыбы бойынша жарияланған деректер мен әдебиеттерді зерттеуге байланысты алдын-ала жұмыс жүргізу кезінде жарияланған құжаттар картотекасын (1-қосымша) және тақырып бойынша әдебиеттерде атап өтілетін фактілердің картотекасын (2-қосымша) жүргізген мақсатқа сай келеді.";

41-тармақтың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Архивтерде айқындалған мерзімді баспасөздегі өз мәліметтерінің түпнұсқасы болған жағдайда мәтіндерді салыстыру қажет. Басылымға мерзімді баспасөзде жарияланған мәтін қосылады.";

46-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"46. Әр қор бойынша ғылыми басылымдар үшін құжаттарды іріктеген кезде жарияланатын қордың немесе оның бөлігінің құжаттарының құрамының барынша толық болуын қамтамасыз ету қажет, ол үшін қор құрушының қызметі бойынша басқа қорлардан және архивтерден табылған құжаттар таңдап алынады. Бұл ретте құжаттың жарияланатын қорға жататындығын анықтауға ерекше көңіл бөлінеді. Игерілген,

бұрын жарияланған, қайталанатын ақпараты және болмашы маңызы бар, мәлімет үшін жіберілген құжаттар мәтінге қосылмайды, ғылыми-анықтамалық аппаратта (ескертпелерде, тізбелерде, кестелерде) пайдаланылады.";

56-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"56. Басылатын құжаттың негізгі мәтінін таңдағанда осы құжаттың архивтерде қолжазба немесе машинамен басылған түрдегі (алғашқы және таза жазылған төлнұсқалар, тізімдер, екінші даналар, куәландырылған және куәландырылмаған көшірмелер) немесе әртүрлі техникалық құралдармен (гектограф, микросуреткөшірмелер, цифрлық көшірмелер) жүзеге асырылған, сонымен бірге баспа басылымдарында (деректі түзетімді бедерлер алғашқы толық және дәл жариялау шартымен газеттерде, журналдарда, монографияларда және жинақтарда) сақталған дербес мағынасы бар мәтіндер дереккөздер ретінде пайдаланылады.";

61-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"61. Дипломатиялық құжаттар ресми басылымдар бойынша, ал олар болмаған жағдайда – төлнұсқасы бойынша және қол қойылған немесе бекітілген мәтін бойынша жарияланады. Басылымның міндеттеріне байланысты мұндай құжаттардың мәтіндері құжатқа қол қойған барлық мемлекеттердің тілдерінде немесе құжаттың мәтіні қай тілде және қай архивте бар екендігін легендада көрсете отырып бір тілде жарияланады.";

64-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"64. Стенограммаларды басып шығару кезінде таңдау мүмкіндігі болған жағдайда бастапқы құжаттың мазмұнын өзгертпеу шартымен, автор түзеткен және куәландырған мәтін таңдалады. Стенограмманың авторландырылған мәтіндері болмаған жағдайда, мәтіндік ескертпелерде тиісті негіздері бар түзетілмеген мәтіндер жарияланады.";

70-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"70. Ғылыми түрдегі басылымда құжаттың негізгі мәтінін жариялаған кезде мәтіндік ескертпелерде археографтың иелігінде бар осы құжат мәтінінің дереккөздерінің барлық мағыналық және редакциялық әртүрлі оқылулары келтіріледі.";

71-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

"71. Жекелеген сөздер мен сөйлемдерді қосу құжат мәтінінің тиісті жерінде жүзеге асырылады және мәтіндік ескертпелерде ескертіледі. Ғылыми типтегі басылымдарда мәтіндік ескертпелерде бір құжатта әртүрлі сиялармен немесе қарындашпен жазылған кірістірмелер ескертіледі, болған жағдайда кірістірменің авторы көрсетіледі.";

74-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

"74. Құжат авторының жолма-жолғы ескертпелеріне жақшада мыналар қосылады: (Автордың еск.), (Құжат. еск.), ал құрастырушының (жариялаушының) ескертпелеріне – (Құраст. еск.)";

79-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"79. XVI-XVII ғасырлардағы құжаттардағы растаулар мәтіні мен белгілер, құжаттардың негізгі мәтінін беру ережесі бойынша олардың жазылуының хронологиялық ретімен беріледі.";

93-тармақтың екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Жоқ болған немесе сөздермен белгіленген тыныс белгілері мәтінде қойылады. Қызметтік белгілер (күнін белгілеу, жіберілген орны және нөмірді алу) құжаттың тақырыбында және мәтіндік ескертпелерде пайдаланылады.";

100-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"100. Септік жалғаулар күндерді белгілеген кезде сан айсыз немесе ай соңынан кейін берілген жағдайлардан басқа уақытта сақталмайды.";

146-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

"146. Мәтінді қысқартып берумен қатар мақсаты басылымның аз көлемінде ғылыми айналымға дереккөздердің барынша кең көлемін енгізу болып табылатын құжаттардың мазмұнын қысқартып беру мүмкін (регесттер, аннотациялар, кестелер). Құжат мазмұнын қысқартып беруді қолданудың мақсатқа сай келетіндігі басылымның сипатымен, мақсаттарымен, міндеттерімен және тақырыбымен анықталады. Мазмұнын қысқартып беру тәсілдерін қолдану туралы мәселе құжаттарды айқындау және таңдау мәселесімен, сонымен бірге оларды қайталап жариялаумен тығыз байланыста қаралады. Регесттер, аннотациялар және таблицалар жарияланатын құжаттармен үйлесе отырып тақырыпты барынша толық түсіндіруді, тек құжаттарда бейнеленген типтік оқиғалар мен фактілерді ғана емес, сонымен бірге детальдарды салыстыруды қамтамасыз етеді.";

148-тармаққа орыс тілінде өзгеріс енгізіледі, қазақ тіліндегі мәтін өзгермейді;

161-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"161. Басып шығарылған кезде әрбір құжаттың мәтініне құжатқа жалпы сипаттама беретін редакциялық тақырып қойылады.

Тақырыпта құжаттың реттік нөмірі, түрі, авторы, мекенжайы, қысқаша мағынасы, құжаттың күні, құжатта көрсетілген жағдайда іс жүргізу нөмірі, жазылған орны көрсетіледі.

Ғылыми түрдегі басылымдарда тақырыптарға жоғарыда көрсетілген элементтердің барлығын қосады. Тақырыптың құжатта болмаған элементтері құжаттарға деректанушылық талдау жасау және қосымша дереккөздерін тарту арқылы анықталады және төрт бұрышты жақшаға алынады. Тақырыптың археографпен анықталған элементтерінің негіздемелері мәтіндік ескертпелерде ақпараттың дереккөздерін көрсете отырып келтіріледі. Тақырыптың анықталмаған элементтері де мәтіндік ескертпелерде түсіндіріледі.

Ғылыми-көпшілік және оқу басылымдарында, сондай-ақ құжаттардың мерзімді басылымдарында қысқаша және нақты формада тек қана құжаттың мазмұнын

бейнелейтін газеттік атауларды құрастыруға болады. Мұндай жағдайда атау элементтері тақырыпшада немесе ескертпелерде келтіріледі.

Ресми құжаттарға (декларацияларға, заңнамалық актілерге, қаулыларға, бұйрықтарға, өтініштерге) газеттік атаулар құрастыру мақсатқа сай келмейді.";

167-тармақтың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Бірқатар хаттарға топтық тақырып болған жағдайда әрбір хаттың тақырыбында тек құжаттың нөмірі мен күні көрсетіледі. Құжаттарды археографиялық рәсімдеудің бұл ерекшеліктері алғысөздің археографиялық бөлігінде ескертіледі.";

168-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"168. Құжаттың өз тақырыбы толығымен немесе ішінара редакциялық тақырыпта қолданылады. Декреттердің, қаулылардың, жарғылардың, ережелердің, регламенттердің, нұсқаулықтардың, тезистердің, директивалардың, циркулярлардың, нормативтік құқықтық актілердің, сондай-ақ үндеулердің, өтініштердің, парақшалардың және авторлық шығармалардың өзіндік тақырыптары оның құжат мәтінінде жазылуына қарамастан редакциялық атауда келтіріледі. Олардың түсініктемелері (бекіту уақыты, жарияланған құжат хабарланған немесе енгізілген құқықтық құжат туралы мәліметтер, хабарланған орны) мәтіндік ескертпелерде келтіріледі.";

171-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"171. Егер толығымен басқа құжаттың құрамына енген құжат жарияланса, тақырып жарияланатын құжатқа құрылады, ал ол құрамына енген құжаттың атауы жолма-жол ескертпелерде беріледі. Сілтеме белгісі тақырыпқа қойылады. Нүктелер құжат мәтінінің не басында не аяғында қойылмайды.";

185-тармақтың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Төменгі звенолардан жіберілген (жедел мәлімет, барлау мәліметі, саяси ақпарат, ақпараттық бюллетень, мәліметтердің жиынтығы және тағы сол сияқты) бастапқы ақпарат негізінде құрастырылған және көптеген мекемелерге және бөлімдерге таратылатын есептік-ақпараттық сипаттағы әскери құжаттар тақырыбында жалпылама құжат шыққан мекеме, әскери бірлестік штабы көрсетіледі. Құжатқа қол қойған тұлғаның лауазымы және тегі, сондай-ақ адресаты тақырыпқа енгізілмейді. Қажет болған жағдайда мұндай мәліметтер мәтіндік ескертпелерде көрсетіледі. Бұл ерекшеліктер археографиялық алғысөзде белгіленеді.";

196-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"196. Құжатта күні көрсетілмеген жағдайда оны археограф деректанулық талдау негізінде: мазмұны бойынша, дереккөздерді тарту, жауап хат бойынша, қабылдау және жіберу уақыты бойынша, пошта штемпелі және тағы басқалары бойынша белгілейді. Құжат күнін дәлме-дәл анықтай алмаған жағдайда күні шамалап көрсетіледі: "ерте", "

ерте емес", "кеш", "кеш емес", "жуық (шамамен)", "ерте емес – кеш емес". Күнін белгілеудің негіздемесі мәтіндік ескертпеде келтіріледі, кейде күнді анықтау үшін пайдаланылған құжаттардың іздестіру мәліметтерін көрсете отырып, мазмұны бойынша ескертпелерде көрсетіледі.

Құжаттың күні оның мазмұны бойынша белгіленген кезде ескертпеде мазмұнда оған нақты ненің себеп болғандығын көрсету керек.

Күні қойылмаған парақшалар олардың таратылу уақыты бойынша немесе тиісті органдар тапқан күнімен белгіленеді.";

200-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"200. Іздестіру мәліметтерінде жарияланып отырған құжат мәтіні дереккөзінің орналасқан орны көрсетіледі:

1) архивтік құжаттар үшін архив (музей, кітапхана, мекеме) атауы және онда қабылданған шифрлар жүйесі (қордың нөмірі немесе атауы, тізімдеменің, істің, парақтардың нөмірі).

Легендада тек қорлардың нөмірлері көрсетілген жағдайда олардың ғылыми типтегі басылымдарды толық атауы пайдаланылған қорлар тізбесінде, ал ол болмаған кезде археографиялық алғысөзде беріледі.

Шетелдік архивтерде сақталатын құжаттарды жариялаған кезде легендада осы архивте қабылданған шифр көрсетіледі;

2) мерзімді басылымдар бойынша жарияланатын құжаттар мен материалдар үшін баспа органының атауы және шығару мәліметтері – басылымның орны, жылы (газеттер үшін – күні), нөмірі мен беттері, сондай-ақ басқа да ерекшеліктері, мәселен бірінші, екінші, жедел, кешкі шығарылымы және тағы басқалары көрсетіледі.

Егер басылымның жарық көрген орны басылымның атауында болса (мысалы: "Алматы ақшамы") немесе мазмұны бойынша ескертпелерде немесе пайдаланылған мерзімдік басылымдар тізбесінде көрсетілсе, онда ол легендада көрсетілмейді. Мерзімді басылым құрылтайшысының немесе меншік иесінің органы болып табылатыны туралы нұсқау пайдаланылған мерзімдік басылымдар тізбесінде немесе мазмұны бойынша ескертпелерде көрсетіледі.

Құжат мәтінін архив ісінде сақтаулы газет данасы бойынша жариялаған кезде, бұл басылым сирек кездесетін болып табылса, газет мәліметтерімен қатар іс шифры да көрсетіледі;

3) мәтіні өзіне дейінгі жарияланым бойынша басылып отырған құжаттар үшін легендада оның атауы, шығу деректері және жарияланып отырған мәтіннің қай беттерде екені көрсетіледі;

4) микрокөшірмелер, микрофильмдер немесе фотокөшірмелер бойынша жарияланатын құжаттар үшін бұл көшірменің іздестіру деректері және түпнұсқаның, шетелдік архивтерді де қоса іздестіру деректері көрсетіледі;

5) жеке меншік архивтер мен коллекциялардан жарияланатын құжаттар үшін легендада архив иесінің атауы немесе тегі көрсетіледі.";

201-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"201. Легендада құжаттың соңғы не алғашқы қолжазба, төлнұсқа, екінші дана, куәландырылған көшірме, көшірме екендігі көрсетіледі. Көшірмені жариялау кезінде, белгілі болған жағдайда, төлнұсқаға жақындығы көрсетілуге тиіс: көшірменің көшірмесі, куәландырылған көшірменің көшірмесі.";

202-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"202. Басылымда бірнеше тілдегі құжат мәтіндерін жариялаған кезде басқа тілдегі құжаттар легендаларында іздестіру деректерінен кейін төлнұсқаның тілі көрсетіледі. Төлнұсқамен бір уақытта жасалған аударма жарияланса, бұл да легендада көрсетіледі.

Төлнұсқасыз жарияланып отырған басқа тілдегі құжаттарды аудару барысында төлнұсқа тілі легендада көрсетіледі.

Ғылыми басылымдарда легендада қорда бар барлық аудармалардың, оның ішінде жарияланбайтындардың шифрлары көрсетіледі.";

204-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"204. Материал, формат және парақтар саны, мөртаңбалар мен сәуле белгілерінің болуы, сақталу дәрежесі ерте заманғы (XVIII ғасырға дейінгі) құжаттарды және бейресми құжаттарды жариялау кезінде ғылыми типтегі басылымдарда көрсетіледі. Басқа құжаттарды жариялау барысында тек сыртқы ерекше белгілері, мәселен, ерекше материалы (пергамент, қабық, мата, тұсқағаз және сол сияқты) немесе авторы мен құжаттың күнін анықтау қажет болғанда пайдаланылған белгілер көрсетіледі.

Мөртаңбаны сипаттауда оның материалы, пішіні, суреті, жазбасы және орналасқан орны көрсетіледі. Жаңа және қазіргі заман құжаттарында тек тарихи маңызы болған жағдайда ғана мөртаңбаның бар екендігі көрсетіліп, сипаттамасы беріледі.

Өтініштердің елтаңбалық қағазы немесе іс жүргізу құжаттарының бланкілері легендада көрсетілмейді.

Форматы, өлшемі және парақтар саны (құжаттық есептеу кезінде) ерте кезеңдегі құжаттар, авторлық қолжазбалар, үгіт қағаздары үшін көрсетіледі. Сақталу дәрежесі құжат тозған немесе бүлінген кезде ғана көрсетіледі. Бүлінуді сипаттау толықтығы құжаттың сипаты мен маңызына байланысты болады.";

205, 206, 207, 208 және 209-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"205. Ғылыми типтегі басылымдарда құжаттың барлық алдыңғы жарияланымдарын көрсету мүмкін болмаған жағдайда, бірінші немесе барынша дәл және толық жарияланым және кейінгі, жарияланған мәтінмен әртүрлі оқылатын жарияланымдар көрсетіледі.

Ғылыми-көпшілік басылымдарда әдетте тек бірінші жарияланым немесе барынша белгілі және ғылыми айналымға тұрақты енгендер ғана көрсетіледі. Ертерек жарияланған құжаттардың саны көп болған жағдайда бұл факт алғысөзде ескертіледі.

Оқу басылымдарында құжаттар алғаш рет жарияланған жағдайда легендада "Алғаш жарияланып отыр" деп ескертіледі.

Басылымдардың шет тіліндегі атаулары легендада түпнұсқа тілінде келтіріледі, сонымен бірге ғылыми басылымдарда қажет болған кезде алдыңғы жарияланымның толықтығы және сапасы көрсетіледі.

206. Жарияланымдағы әрбір картографиялық құжаттың легендасы болады, онда мынадай мәліметтер болады:

масштабы;

құжаттың тілін көрсету (шет тілдегі құжаттар үшін);

парақтар саны, картографиялық кескіндеменің өлшемі және көшірмелеу кезінде кішірею (ұлғаю) дәрежесін белгілеу;

түпнұсқаны қайта басып шығару әдісі (қолжазбалық, басылған);

деректің түпнұсқалылығы немесе көшірмелілігі (қолжазбалық құжаттар үшін);

басылым әдісі: гравюра, литография (басылғандар үшін);

әлем елдері бойынша бағдар (егер қазіргі заманғыға ұқсамаса);

бояуы;

материалы (қағаздан ерекшеленетін);

құжаттың іздеу мәліметтері (шифр);

құжаттың алдыңғы жарияланымдары;

құжаттың сыртқы ерекшеліктері.

207. Графикалық құжаттардың легендасы мәтіндік құжаттардың легендасындағы сияқты элементтерден тұрады. Басылымның түріне байланысты ол сызбалар (суреттер) тізімінде келтіріледі немесе құжаттың атауынан кейін орналастырылады.

208. Археографиялық алғысөзде қайталанатын біртекті элементтерді көрсету есебінен (бір архивтің немесе қордың құжаттарын жариялау кезінде – архивтің, қордың аталуы, төлнұсқалығы, қайта басып шығару тәсілдері) легенда қысқартылады.

209. Легенда құжаттың мәтінінен кейін орналасады. Ғылыми типтегі басылымдарда легенда құжаттың тақырыбынан кейін орналастырылады.

Шығармашылық және өмірбаяндық материалдардың басылымдарында, сонымен бірге мерзімді баспасөзде және жалғасатын басылымдарда бірінші басылымға бақылау-анықтамалық мәліметтер мен сілтемелер алғысөзде, тараулардың кіріспесінде және томның немесе тараудың соңындағы ескертпелерде орналастырылады.

Төлнұсқа тіліндегі құжаттарды аудармасымен жариялағанда легенда өзге тілдегі мәтіннен кейін орналастырылады.

Легендаларда жалпы қабылданған және осы басылым үшін белгіленген қысқартулар қолданылады.";

212-тармақтың екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Ғылыми-көпшілік және оқу басылымдарында кино, бейне, фотоскриптерді (ұран, транспаранттар, маңдайшалар, афишалар мәтіндері, көше сағатының көрсеткіштері, матрос бас киіміндегі кеме атауы) жеткізе білу аса маңызды, себебі бұл кино, бейне, фотоқұжаттың толық әрі нақты жеткізілуіне, оның эмоционалды қабылдануына көмектеседі.";

213-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"213. Басылымдардың барлық типтерінде фотоқұжаттың автор берген атауын өзгертпей қолданып, оны ғылыми сипаттамаға кіргізу керек немесе ғылыми-анықтамалық аппаратта ескеру қажет.";

215-тармақтың екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

"Тақырыпты құруға қажетті мәліметтер мәтіндік ілеспе құжаттаманың есептік құжаттарымен, түпнұсқалардың сыртқы атрибуттарымен және фоноқұжаттардың мазмұнымен анықталады. Жоқ мәліметтерді айқындау үшін архивтік құжаттарға, анықтамалықтарға, әдебиеттерге, мемуарларға тікелей авторларға және фоноқұжатта бейнеленген оқиғалардың қатысушыларына жүгіну қажет.";

226-тармақтың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Уақыты белгіленген архивтік құжаттар бойынша дайындалған статистикалық кестелер уақыты осы құжаттардың шеткі даталары бойынша белгіленеді және бірінші күні бойынша орналасады.";

230-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"230. Құжаттардың әрбір басылымына ғылыми-анықтамалық аппарат жасалады.

Ғылыми типтегі басылымның ғылыми-анықтамалық аппаратының негізгі міндеті – зерттеушіге жарияланған және айқындалған дереккөздер туралы барлық мәліметтерді хабарлау.

Ғылыми-көпшілік және оқу типтеріндегі басылымдардың ғылыми-анықтамалық аппаратының міндеті жарияланатын құжаттардың мазмұнын түсіндіру, сондай-ақ оқырмандардың білімін кеңейту үшін қосымша мәліметтер беру.";

237-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"237. Ғылыми типтегі сериялы басылымдардағы алғысөздер толығымен серияға және әрбір томға жасалады. Серияға жалпы алғысөз мыналарды қамтиды:

басылымның міндеттері мен мақсаттарын анықтау;

басылым тақырыбының негіздемесі;

құжаттар айқындалған архивтерді түгендеу;

серия құрылымының жоспары;

осы басылымды дайындау ерекшеліктерін баяндау;

басу үшін құжаттарды іріктеудің жалпы принциптерінің негіздемесі;

ғылыми-анықтамалық аппараттың, оны құру тәсілдері мен дереккөздерінің сипаттамасы;

басылымды дайындауға қатысқан мекемелерді түгендеу.";

239-тармақтың екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Серия мен томның алғысөздерінде бұл мәселелер қаралмайды.";

243-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"243. Мәтіндік ескертпелерде құжат мәтініне берілген сын нәтижелері көрініс табады. Мәтіндік ескертпелерде:

мәтіннің тарихы баяндалады;

бірнеше дереккөздер бар болғанда мәтіннің таңдалуы негізделеді (егер бұл алғысөзде жасалмаған болса);

әртүрлі оқылулар келтіріледі;

авторы, мекенжайы, орны мен күні, дереккөзі белгіленуі негізделеді;

мәтіннің ақаулары (мағыналық бұрмалау, мәтінде түсіп қалған жерлері, оқылмаған жерлері, мәтіннің бүлінуі) және ерекшеліктері (астын сызу, жаңылыс жазу) түсіндіріледі;

құжаттар астындағы қойылған қолдардың болмауы, анықталмаған қолтаңбалардың болуы, қойылған қолдар саны белгіленеді;

құжаттың цифрлық мәліметтерінің дәл келмеуі белгіленеді;

өзге тілді сөздер мен сөз орамдары аударылады;

мәтіндік құжаттағы бір-бірден келтірілген қысқартулардың мағынасы ашылады;

арнайы терминдер және аз қолданылатын сөздер түсіндіріледі (терминологиялық сөздік болмаған жағдайда);

келтірілген дәйексөздердің дереккөздері көрсетіледі;

археографтың ықшамдаулары түсіндіріледі;

құжат тақырыбының сақталуы жөнінде айтылады;

жарияланған құжаттардың мәтінінде ескертілген құжаттың орналасқан орны көрсетіледі;

құжаттың өз ескертпелері келтіріледі;

басылымның басқа құжаттарына сілтемелер беріледі.";

248-тармақтың екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Ғылыми және ғылыми-көпшілік басылымдардағы мазмұны бойынша ескертпелер оларды құруға негіз болып табылатын архивтік және баспасөз дереккөздерге сілтемелері бірге көрсетіледі.";

249-тармақтың екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Мазмұны бойынша ескертпелер кең ауқымдағы архивтік және баспа дереккөздерінің зерттеулеріне сондай-ақ, ғылыми әдебиетке негізделеді және жарияланатын құжаттарды айқындалған, бірақ басылымға енбеген дереккөздерден жаңа маңызды мәліметтермен толықтырылады. Бірқатар жағдайда олар жарияланған дереккөздің мазмұнына қатысты жеке мәселе бойынша ғылыми зерттеу болып табылады.";

250-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"250. Ғылыми-көпшілік типтегі басылымның мазмұны бойынша ескертпелерде түсіндіруді қажет ететін объектілер шеңбері жалпы оқырман қауымына негізделе отырып таңдалады. Ескертпелерде жинақ құжаттарындағы тарихи фактілерге, оқиғаларға ғылыми баға беріледі, олардың арасындағы байланыстар ашылады. Аталған тұлғалар жөнінде қысқаша биографиялық анықтамалар беріледі, сондай-ақ фактілер, оқиғалар, жекелеген тұлғалардың әрекеттері туралы қосымша мәліметтер беріледі. Мекемелердің, ұйымдардың ескі атаулары түсіндіріледі.";

256-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"256. Хроника дереккөздері жарияланымға енген және енбеген де архивтік құжаттар , осы тақырып бойынша бұрын басылып шығарылған құжаттар, мерзімдік басылымдар және әдебиеттер болып табылады. Дереккөзге сілтеме хрониканың әрбір мақаласына қосақталып жүреді. Оған кіретіндер: архивтік құжаттар үшін – шифр, жарияланған құжаттар үшін – жинақтың атауы, құжат беті және нөмірі, әдебиеттер үшін – атауы, шығарылу деректері, беттері.";

258-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"258. Көрсеткіш – басылым беттеріне қажетті түсіндірулер мен сілтемелері бар, мәтінде көрсетілген мәтін объектілерінің атауларының немесе белгілерінің реттелген тізімі. Оның міндеті – басылымдағы қажетті мәліметті іздестіруді жеңілдету.

Көрсеткіштердің үш түрі болады: атаулы, географиялық, пәндік және олардың кейбір түрлері.

Нысаны бойынша көрсеткіштер жабық, ашық және аралас болып табылады.

Жабық көрсеткіште объектінің белгісі мен сілтемелік деректер болады. Толық көрсеткіште объект белгісі, сілтемелік деректер және түрлі түсіндірмелер болады. Көрсеткіш үшін таңдалған барлық объектілердің түсіндірмелері бойынша ақпарат болмағанда аралас көрсеткіш жасалады.

Басылым үшін көрсеткіштерді таңдау басылымның типіне, сондай-ақ мақсаты мен мазмұнына байланысты болады. Ғылыми және ғылыми-көпшілік типтегі басылымдар толықтығы әртүрлі деңгейдегі түсіндірмелері бар түрлі көрсеткіштермен қамтамасыз етіледі. Оқу басылымдарында көрсеткіштер жасау міндетті емес. Өлкетанулық оқу хрестоматияларында атаулы және географиялық көрсеткіштер құрастырған жөн.";

259-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"259. Ұғымдарды белгілеу барлық көрсеткіштерде атау септігінде беріледі. Ұғымды түсіндіру, басылымда ненің ретінде екенін анықтайды, және одан үтірмен бөлінеді.";

265-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"265. Құжат мәтінінде есімдерді жазғанда бір тек немесе есім әртүрлі оқылса, онда осы тұлғаның дұрыс атауынан соң дөңгелек жақша ішінде әр түрлі оқылулары келтіріледі, содан соң түсіндірме және сілтемелік деректер беріледі. Әр түрлі оқылулар көрсеткіштің тиісті орындарында әліпби бойынша дұрыс атауға сілтемемен беріледі.";

268-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

"268. Атаулы көрсеткіш жабық, ашық немесе аралас нысанда құрастырылады. Көрсеткіштің нысаны басылымның тақырыбы мен типіне байланысты анықталады.";

269-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"269. Ғылыми типтегі жинақтардың аннотацияланған атаулы көрсеткіші немесе толық өмірбаяндық мәліметтері бар атаулы түсініктемесі бірге жүреді. Аннотацияланған атаулы көрсеткіш пен құжаттар мазмұны бойынша өмірбаяндық деректерді қамтитын ескертпелерді құрастырған кезде бірдей мәліметтер пайдаланбайды. Атаулы түсініктемеге қосу үшін объектілерді таңдау кезінде сілтеме деректері көрсетілген жабық атаулы көрсеткіш құрастырылады. Атаулы түсініктемеде сілтемелік деректер қойылмайды.";

271 тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"271. Атаулар географиялық көрсеткішке құжат мәтінінде кездескен күйінде енгізіледі. Атаудың негізгісі болып құжат мәтінінде тарихи жағынан соңғы атауы қабылданады. Содан соң дөңгелек жақша ішінде бұл атаудың барлық оқылулары (оның ішінде өзге тілдегісі де) және қазіргі атауы көрсетіледі. Бұдан басқа, әр түрлі оқылулары көрсеткіште тиісті орнында әліпбилік ретпен негізгі атауға сілтеме жасала отырып орналастырылады.

Күрделі географиялық атаулар көрсеткішке бірінші сөзі бойынша енгізіледі. Құжаттарда кездесетін қандай да бір географиялық тұтас атаудың (қаладағы немесе облыстағы аудан, губерниядағы уезд және тағы сол сияқты) бір бөлігі көрсеткішке өз атауымен енгізіледі, ал түсіндірмесінде осы бөліктің қандай географиялық тұтас атауға жататыны көрсетіледі. Құжат мәтінінде географиялық тұтас атау да және оның құрамдас бөліктері де аталғанда, соңғысы географиялық тұтас атаудың ішіне әліпбилік ретпен жүйеленеді.";

272-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"272. Географиялық көрсеткіш ашылған түрде құрастырылады. Ғылыми типтегі құжаттық басылымдардың түсіндірмелер көрсеткішіндегі толықтық дәрежесі жарияланымның мазмұны мен географиялық атаулардың сипатына байланысты болады. Кеңейтілген түсіндірмелерді басылымда өзінің бұрынғы мәнін жоғалтқан немесе енді жоқ орындар туралы айтылғанда құрастыру қажет. Ғылыми-көпшілік типтегі

басылымдар үшін географиялық көрсеткіштердің түсіндірмелері атауды анықтауға, сондай-ақ оның қайта аталуларына қатысты мәліметтерден тұрады.";

281-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"281. Қысқарған сөздер тізімі басылымда кездесетін қысқартылып жазылған сөздердің әліпбилік тізбесі болып табылады. Оған құжат мәтінінде кездесетін және онда сақталған қысқартулармен қатар археограф енгізген қысқартулар да жатады. Тізім қысқарған сөздердің толық атауымен беріледі. Бір реттен артық кездеспейтін қысқартулар жолма-жол ескертпелерде беріледі.

Қысқартулар археографпен ғылыми-анықтамалық аппарат құрамында жиі қайталанатын сөздер үшін орынды үнемдеу мақсатында және құжат мәтінін бергенде біркелкілікке жету үшін енгізіледі.

Сөздердің қысқартулары екі түрлі түсінікті болдырмайды.

Арнайы түсініктемені талап етпейтін жалпы қабылданған қысқартулар (т.б., т.с.с., обл., ауд., өз., к. және салмақ, уақыт, кеңістік өлшемдерінің атауларын белгілейтін, цифрларға немесе қандай да бір атауға жатқызылатын, екі түрлі түсінік тудырмайтын басқалары – кг., мин., см., м., км.), сондай-ақ, жазба және ауызша тіл нормаларына енген, ревком, райком, исполком, колхоз сияқты қысқартулар қысқартылған сөздер тізіміне енгізілмейді.

Жарияланымда өзге тілдегі мәтіндер көп болған кезде өзге тілдегі мәтіндерде қабылданған арнайы қысқартулар тізімі құрастырылады.";

282-тармаққа орыс тілінде өзгеріс енгізіледі, қазақ тіліндегі мәтін өзгермейді;

285-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"285. Баспаның да, архивтің де пайдаланылған дереккөздер тізбесі басылым үшін үлкен көлемдегі дереккөздер пайдаланылғанда ғылыми және ғылыми-көпшілік басылымдарда құрастырылады. Ғылыми типтегі басылым үшін міндетті. Оқу басылымдарында дереккөздер тізбесі жасалмайды.";

286-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"286. Басылымда құжаттары жарияланған архив қорлары архивтер бойынша тізбелерде топтастырылады. Әрбір архивтің атауынан соң қорлар олардың нөмірлерінің өсу ретімен, олардың толық атауымен және жақша ішінде қысқартылған белгісін көрсете отырып түгенделеді.

Шетелдік архив қоймалары отандық архивтерден соң әліпбилік тәртіппен түгенделеді. Бұл ретте, жарияланатын құжаттардың легендасында пайдаланылған қысқартылған атаулар ашылады.";

287-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"287. Жарияланған құжаттар алынған баспа басылымдарының (кітаптар, мерзімді басылым) тізбесі архив қорларының тізбесінен кейін арнайы атаумен орналастырылады

. Мерзімді басылымдар тізбеде жеке дара топтастырылады және олардың әрқайсысының басылған орны мен уақыты көрсетіледі.";

288-тармақтың төртінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Тарихи дереккөздердің оқулық басылымдарында жарияланған дереккөзде көрсетілген негізгі мәселелер бойынша әдебиеттер тізімі жарияланады. Ондағы әдебиеттер жинақтың бөлімдері мен тараулары бойынша жүйелендіріледі, ортақ сипаттағы жұмыстар арнайы бөлімге кіргізіледі.";

289-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"289. Басылымда тараулар болған жағдайда мазмұнында немесе құрамында ғылыми-анықтамалық аппаратты және қосымшаларды қоса басылымның бүкіл құрамы бейнеленеді, және егер онда жарияланған құжаттардың тізбесі жоқ болса, барлық бөлімдердің және оған кірген жеке құжаттардың атаулары болуы керек. Мазмұны немесе құрамы титул парағынан кейін орналасады.";

292-тармақ мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"292. Қосымшаларда орналасқан барлық құжаттар архивтерде айқындалғандармен қатар, алдыңғы басылымдағыларда да жарияланады, оларға атаулар мен легендалар жасалады.";

300-тармақтың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

"300. Кинофотоқұжаттарды жариялау түсіру объектісінің, зерттелетін оқиға немесе фактінің толық көлемдегі көрінісін қамтамасыз ететін ғылыми сипаттамасымен бірге жүреді.";

мынадай мазмұндағы 301-тармақпен толықтырылсын:

"301. Құжаттар жинақтарының басылымдары қазақ және орыс тілдеріндегі аңдатпамен аяқталады.";

1-қосымшаның сол жақ бұрышы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Мемлекеттік архив атауы";

2-қосымшаның сол жақ бұрышы мынадай редакцияда жазылсын, орыс тіліндегі мәтін өзгермейді:

"Мемлекеттік архив атауы".

2. Мұрағат ісі және құжаттама департаменті (Д.С. Мұқатаев) заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде төлнұсқасына толық сәйкес келетін оның графикалық форматтағы көшірмелерін " Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесінде ресми жариялау үшін жолдауды;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелген күнінен бастап күнтізбелік он күн ішінде осы бұйрыққа қол қоюға уәкілетті тұлғаның электрондық цифрлық қолтаңбасымен куәландырылған қағаз және электрондық түрдегі осы бұйрықтың көшірмелерін ресми жариялау үшін Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Республикалық құқықтық ақпарат орталығы" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жолдануын, Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне, Қазақстан Республикасы Нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік тізіліміне енгізілуін;

4) ресми жарияланғаннан кейін күнтізбелік он күн ішінде осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

5) осы тармақпен қарастырылған іс-шаралар орындалғаннан кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің Заң қызметі департаментіне іс-шаралардың орындалуы туралы мәлімет беруді қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы

Мәдениет және спорт

министрі

А. Мұхамедиұлы